

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-10

Vår referens

Per Gunnar Rosengren

Utvecklingssekreterare

pergunnar.rosengren@malmo.se

Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss GYVF-2025-2961

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över ett reviderat förslag till handlingsplan när det gäller islamofobi och antimuslimsk rasism. Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 att anta Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism (§128).

Sedan Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism (STK-2022-1456) varit ute på remiss framgår det att båda planernas grundstruktur behöver förtydligas och ha samma grundstruktur. I samband med revideringen vill stadskontoret även utveckla planerna i enlighet med Riktlinjer för Malmö stads styrdokument (STK-2014-1004).

Stadskontoret har tagit fram ett nytt förslag till Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Förslaget är att den reviderade versionen av planen ska gälla under åren 2026–2029.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att nämnden lyfter att gymnasieskolans och vuxenutbildningens uppdrag är att verka för öppenhet och respekt för mänskliga rättigheter. Ingen elev ska utsättas för diskriminering eller kränkning enligt diskrimineringsgrunderna. Det är viktigt att arbeta för allas lika värde oavsett bl.a. etnicitet, religion eller trosuppfattning eller ursprung och det är ett arbete som är en central del av gymnasieskolans och vuxenutbildningens uppdrag.

Förvaltningen föreslår att nämnden ställer sig positiv till att staden vill stärka arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Vidare föreslår förvaltningen att nämnden ska anse att en handlingsplan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism kommer bidra till en helhetssyn på de åtgärder som redan sker i nämndens verksamheter samt kommer att ytterligare stärka insatsernas effekt genom förtydligad kommunikation och delaktighet. Förvaltningen föreslår att nämnden dock anser att det är en utmaning att uppföljning föreslås ske utanför stadens ordinarie uppföljningsprocess vilket medför utökat och delvis dubbelt uppföljningsarbete eftersom prioriteringar gällande värdegrund och mänskliga rättigheter följs upp både inom ramen för årsanalys och

nämndens systematiska kvalitetsarbete. Om särskild uppföljning kommer införas behöver kriterierna för uppföljningen anges i förväg.

Förvaltningen föreslår att nämnden ställer sig positiv till att handlingsplanerna får en gemensam struktur och en enhetlig hantering.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Expediering av ärende Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss
- Tjänsteskrivelse kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-06-23 Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism
- Remissversion Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism
- Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism (antagen KF 240619 § 128)
- Beslut kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-06-23 §340 Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-09-25 Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss
- Förslag till yttrande över Revidering av Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism; nu fråga om remiss

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-09-17

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-09-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2024 att anta Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism (§128).

Sedan Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism (STK-2022-1456) varit ute på remiss framgår det att båda planernas grundstruktur behöver förtydligas och ha samma grundstruktur. I samband med revideringen vill stadskontoret även utveckla planerna i enlighet med Riktlinjer för Malmö stads styrdokument (STK-2014-1004).

Stadskontoret har tagit fram ett nytt förslag till Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Förslaget är att den reviderade versionen av planen ska gälla under

åren 2026–2029. Den av kommunfullmäktige redan antagna Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism är fortsatt gällande fram till dess att ett nytt beslut fattats av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade därför att skicka, utan eget ställningstagande, förslag till plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism till berörda nämnder och helägda kommunala bolag med sista svarsdatum den 10 oktober 2025.

Det som föreslås enligt Stadskontorets bedömning

Stadskontoret har bedömt att en rad förändringar behöver göras utifrån synpunkter i remissinstansernas yttranden i relation till Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism. Stadskontoret föreslår följande förändringar:

Förtydligad ansvarsfördelning

I remissinsatsernas yttranden gällande Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism framgår att det önskas ett förtydligande av vad som förväntas av nämnderna och de helägda kommunala bolagens arbete inom ramen för planen. Det önskas även förtydligande av kommunstyrelsens samordningsansvar och målsättningar i arbetet. Stadskontoret ser att liknande förändring i Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism skulle bidra till en ökad transparens och konkretion av arbetet framåt. Stadskontoret föreslår därför en ny struktur för ansvarsfördelning:

- **Kommunfullmäktige** beslutar om Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism och sätter därmed målen för stadens arbete.
- **Kommunstyrelsen** har det övergripande ansvaret att samordna, stödja och följa upp arbetet i enlighet med kommunfullmäktiges målsättningar.
- Samtliga nämnder och helägda kommunala bolag ansvarar för att ta fram egna handlingsplaner och utveckla arbetet inom sina respektive verksamhetsområden. Stadens nämnder och helägda bolag ska även arbeta med delaktighetsprocesser för Malmöbor och vid behov delta vid årliga tematiska samråd.

Förtydligad målstruktur

I enlighet med Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument (STK-2014-1004) ska planerande styrdokument som beslutas av kommunfullmäktige innehålla övergripande mål som gäller för hela kommunen eller för delar av dess verksamhet. De dokument som räknas som planerande på kommunfullmäktigenivå är program och plan. I dessa dokument ska det finnas en målkedja som består av inriktningsmål och resultatmål.

I det aktuella förslaget till Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism föreslår stadskontoret att de tidigare strategiska arbetsområdena ersätts av inriktningsmål med

tillhörande resultatmål. Resultatmålen är framtagna för att konkretisera arbetet och visa vilka metoder som ska bidra till inriktningsmålets uppfyllande. Det är däremot varje nämnd och helägt bolags ansvar att själva identifiera och besluta om metod och ytterligare insatser som behövs för att bidra till inriktningsmålen uppfyllande.

De fem strategiska arbetsområdena i den redan antagna Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism:

1. Ökad kunskap om islamofobi och antimuslimsk rasism i Malmö
2. Dialog och inkludering
3. Kraftsamling mot islamofobi och antimuslimsk rasism i samhället i stort
4. Särskilt fokus på målgruppen barn och unga
5. Kommunikation av Malmö stads arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism

Stadskontoret föreslår i det reviderade förslaget att de strategiska arbetsområdena omarbetats till fem inriktningsmål. Förslagna inriktningsmål har utformats med utgångspunkt i de synpunkter som inkommit genom remissförfarandet. Inriktningsmålen preciseras genom resultatmål som konkretiserar ansvarsfördelningen och anger exempel på åtgärder som bidrar till uppfyllelse. Resultatmålen utgår även dessa från behov som lyft av remissinstanserna

De föreslagna inriktningsmålen är följande:

1. Malmö stad har god kunskap om uttryck och konsekvenser av islamofobi och antimuslimsk rasism i det lokala sammanhanget.
2. Malmö stad har stärkt medarbetares och förtroendevaldas kunskap om islamofobi och antimuslimsk rasism.
3. Malmö stad främjar inkludering och delaktighet av Malmöbor och andra relevanta samhällsaktörer.
4. Malmö stad främjar trygga uppväxtvillkor och ökat inflytande för barn och unga.
5. Malmö stad driver ett normförändrande arbete mot islamofobi och antimuslimsk rasism i samhället i stort.

Stadskontoret föreslår att arbetsområdet kommunikation tas bort som ett fristående arbetsområde och att kommunikationsinsatser i stället integrerats som en röd tråd genom hela genomförandet av planen.

Nämnder och helägda bolag ska ta fram egna handlingsplaner för arbetet

I den idag gällande Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism framgår att nämnder och styrelser vid behov ska ta fram och administrera mer detaljerade aktivitetsplaner för arbetet. För att tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa bättre förutsättningar för uppföljning av arbetet, föreslås att nämnderna och de helägda kommunala bolagen ska anta egna handlingsplaner kopplade till planen. En handlingsplan fungerar som ett konkret verktyg som beskriver vilka aktiviteter som ska genomföras, vem som ansvarar för vad och hur uppföljningen ska ske.

Den föreslagna ansvarsstrukturen innebär att stadens nämnder och kommunala helägda bolag ska ta fram egna handlingsplaner för arbetet utifrån planens föreslagna inriktningsmål och resultatmål. Att varje nämnd och bolag tar fram en egen handlingsplan skapar en gemensam inriktning för arbetet inom den specifika verksamheten och tydliggör på ett transparent sätt vad Malmöbor kan förvänta sig av insatserna.

För att förtydliga vad arbetet med nämnd- och bolagsspecifika handlingsplaner innebär så har ett vägledande avsnitt för arbetet med att ta fram handlingsplaner lagts till i planen. Handlingsplanerna ska utgå från följande:

- Varje nämnd och helägt kommunalt bolag ska under det första året (2026) ta fram en handlingsplan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Handlingsplanen ska gälla under planens giltighetstid 2026–2029.
- Handlingsplanerna ska baseras på planens inriktningsmål och resultatmål, samt anpassas till respektive verksamhetsuppdrag. Det är upp till varje verksamhet att planera hur och när arbetet ska genomföras för att uppnå kommunfullmäktiges satta inriktningsmål.
- Planens resultatmål är verktyg för att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål och lägger en gemensam riktning i stadens arbete. Det är upp till varje nämnd och helägt kommunalt bolag att besluta om ytterligare insatser som kan bidra till inriktningsmålets uppfyllande. Det är upp till varje nämnd och helägt kommunalt bolag att besluta om tvärsektoriella samarbeten och ytterligare insatser som kan bidra till inriktningsmålets uppfyllande.
- I handlingsplanen ska det framgå hur man arbetar med intern och extern kommunikation av arbetet som sker inom ramen för planen.
- Handlingsplanen ska med fördel kopplas an till redan befintliga strukturer och arbetssätt för att lägga grunden för ett långsiktigt arbete mot rasismen.
- Ett barnrättsperspektiv och ett intersektionellt perspektiv ska särskilt uppmärksammas inom de åtgärder som formuleras.

- Malmöbor ska inkluderas och göras delaktiga i arbetet. Deras perspektiv ska prägla både planering och genomförande av insatserna.
- Handlingsplanerna kan vid behov revideras under planens giltighetstid.

Förändrad uppföljningsstruktur

I den nu antagna Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism framgår att uppföljning ska ske inom den ordinarie uppföljningen. I enlighet med Riktlinjer för utformning av Malmö stads styrdokument (STK-2014-1004) så ska planering och uppföljning av det arbete som kommuncentrala program och planer reglerar skötas utanför den ordinarie budget- och uppföljningsprocessen. I förslaget till reviderad version av planen föreslår stadskontoret att uppföljning av arbetet ska genomföras årligen, men utanför stadens ordinarie uppföljningsprocess. Uppföljningen sker separat men kommer att planeras i tidsmässig anslutning till den ordinarie uppföljningsprocessen.

År 2026

Uppföljning fokuserar på att samtliga nämnder och helägda kommunala bolag antagit handlingsplaner.

År 2027–2028

En årlig uppföljning genomförs av nämnderna och bolagens arbete i relation till kommunfullmäktiges satta inriktningsmål. Uppföljningen redovisas i en separat rapport varje år.

År 2029

En sammanfattande uppföljning görs av hela planperioden. Uppföljningen fokuserar på stadens samlade arbete och vilka resultat som uppnåtts under planens giltighetstid.

Förhållandet mellan stadens policy för mänskliga rättigheter och planer mot rasism

I remissyttrandena framgår en önskan om att tydliggöra kopplingen mellan Malmö stads Planer mot rasism och Policy för mänskliga rättigheter. I det nya förslaget till plan har stadskontoret utvecklat och förtydligat kopplingen mellan styrdokumenten med utgångspunkt i Riktlinjer för Malmö stads styrdokument (STK-2014-1004). Där förklaras skillnaden mellan två typer av dokument: planerande dokument, som exempelvis planer, handlar om framtida mål och åtgärder. Reglerande dokument, som policys och riktlinjer, beskriver hur verksamheten ska bedrivas i det dagliga arbetet.

Stadens Policy för mänskliga rättigheter är ett reglerande dokument som slår fast grundprinciperna för hur Malmö stad ska arbeta för mänskliga rättigheter i all verksamhet. Planer, som till exempel Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism, används för att förstärka arbetet inom ett specifikt område. Planen är alltså ett förtydligande och en förstärkning av det arbete som redan styrs av policyn för

mänskliga rättigheter. Skillnaden är att kommunfullmäktige genom en plan pekar ut ett särskilt utvecklingsområde, vad som ska uppnås och hur arbetet ska organiseras för att nå målen. Målen syftar till att förstärka och utveckla arbetet inom det utpekade området.

Att kommunfullmäktige beslutat om en särskild plan innebär att ett utvecklingsområde har pekats ut, men arbetet ska fortfarande utgå från grundprinciperna i Policyn för mänskliga rättigheter. Det rättighetsbaserade arbetssättet gäller därmed även för arbetet med planer mot rasism.

Förändrad giltighetstid

Då förslaget är att Plan mot islamofobi och antimuslimsk rasism ska revideras så föreslås även dess giltighetstid att ändras till 2026–2029. Den redan nu antagna planen mot islamofobi och antimuslimsk rasism är fortsatt giltig fram till dess att kommunfullmäktige beslutat annat.

Förslag till budget för arbetet

Stadskontorets förslag är att särskilda medel för arbetet ska fördelas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut i samband med att planen först antogs (§128). Förslaget är därmed att särskilda medel årligen tilldelas stadskontoret för samordning och uppföljning av arbetet. Pedagogisk inspiration (PI) på grundskoleförvaltningen föreslås tilldelas årliga medel för att förstärka arbetet för mänskliga rättigheter och mot rasism. Övriga nämnder och styrelser föreslås genomföra arbetet inom ramen för ordinarie budget.

Förslag till ny plan skickas på remiss

Nytt förslag till Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism föreslås skickas på remiss till stadens nämnder och helägda kommunala bolag. Under remissförfarandet kommer stadskontoret att hålla ett öppet samråd tillsammans med Malmöbor och civilsamhällesaktörer under hösten 2025.

Frågor till remissinstanserna

Nämnder och helägda bolag ombeds kommentera förslaget utifrån följande frågor:

1. Hur ställer sig er nämnd/bolag till föreslagen förändring av ansvars- och målstruktur?
2. Hur ställer sig er nämnd/bolag till förslaget om att nämnder och helägda kommunala bolag ska ta fram en handlingsplan för arbetet?
3. Hur ser er nämnd/bolag på föreslagen uppföljningsstruktur för arbetet?
4. Har er nämnd/bolag några andra synpunkter som ni vill lyfta?
5. Hur bedömer er nämnd/bolag möjligheten att bidra i arbetet utifrån föreslagen plan?

Förslag till yttrande

Nämndens arbete utgår från kommunfullmäktiges mål. Nämnden deltar i stadens gemensamma arbete för nationella minoritetsgruppers rättigheter samt prioriterar insatser som motverkar hedersrelaterat våld och förtryck.

Nämndens uppdrag definieras i nationellt regelverk och föreskrifter. Enligt läroplanerna för gymnasiet och för vuxenutbildning ska skolan främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessa uppdrag följs upp inom ramen för nämndens systematiska kvalitetsarbete.

Nämnden ställer sig positiv till att staden planerar för att stärka arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism. Nämnden är vidare positiv till att handlingsplanerna får en gemensam struktur och en enhetlig hantering.

I det yttrande som nämnden lämnade (GYVF 2023–5557) 2024-02-23 om handlingsplanen mot islamofobi och antimuslimsk rasism skrev nämnden utförligt om skolans uppdrag att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar samt aktivt motverka diskriminering enligt skollagen, diskrimineringslagen och Sveriges regeringsform. Nämnden anförde också att den inte såg något behov av att skapa ytterligare en handlingsplan då det redan ingår i skolans grunduppdrag och följs upp via det systematiska kvalitetsarbetet. Detta innebär att nämndens verksamheter arbetar förebyggande mot alla typer av rasism och diskriminering.

I detta yttrande vill nämnden dock lyfta att den är positiv till att ta fram en handlingsplan. Då den kommer att bidra till en helhetssyn på de åtgärder som redan sker i nämndens verksamheter. Insatserna kan också få större genomslag genom förtydligande av kommunikationsstrategier och kanaler samt genom ökad delaktighet.

Dock anser nämnden att det är en utmaning att uppföljning föreslås ske utanför stadens ordinarie uppföljningsprocess vilket medför utökat och delvis dubbelt uppföljningsarbete eftersom prioriteringar gällande värdegrund och mänskliga rättigheter följs upp både inom ramen för årsanalys och nämndens systematiska kvalitetsarbete. Om särskild uppföljning kommer införas behöver kriterier för uppföljningen anges i förväg.

1. Hur ställer sig er nämnd/bolag till föreslagen förändring av ansvars- och målstruktur?

Nämnden anser att det är positivt att ansvaret tydliggörs genom förslaget under punkt 1. Nämnden är också positiv till den tredje punkten om ett uppdrag för varje nämnd och helägt bolag att ta fram egna handlingsplaner, då planen kan anpassas för att ligga i linje med andra uppdrag för att säkerställa enhetligt värdegrundsarbete på förvaltningsnivå.

Samtidigt innebär förslaget med 22 handlingsplaner en eventuell utmaning för att få en helhetsbild över åtgärder i hela Malmö stad då varje nämnd ska ta fram sina åtgärder i separata rapporter.

2. Hur ställer sig er nämnd/bolag till förslaget om att nämnder och helägda kommunala bolag ska ta fram en handlingsplan för arbetet?

I förslaget ligger att nämndens handlingsplan ska bygga vidare på de fem strategiska arbetsområdena men att de ska omarbetas till inriktningsmål. De inriktningsmål som finns i förslaget har formulerats på en stadsövergripande nivå. Nämnden ser ett behov för ytterligare anvisningar från stadskontoret för nämndernas handlingsplaner för att nå syftet.

3. Hur ser er nämnd/bolag på föreslagen uppföljningsstruktur för arbetet?

Nämnden anser att det är viktigt att uppföljningen sker kopplat till det arbete som nämnden för övrigt bedriver när det gäller uppföljning av främjande av mänskliga rättigheter, arbete med skolans värdegrund och arbetet mot trakasserier och kränkande behandling. Nämnden anser att det är en utmaning att uppföljning föreslås ske utanför stadens ordinarie uppföljningsprocess vilket medför utökat och delvis dubbelt uppföljningsarbete eftersom prioriteringar gällande värdegrund och mänskliga rättigheter följs upp både inom ramen för årsanalysen och nämndens systematiska kvalitetsarbete. Om särskild uppföljning kommer att införas behöver kriterierna för uppföljningen anges i förväg.

4. Har er nämnd/bolag några andra synpunkter som ni vill lyfta?

Nämndens synpunkter framkommer under resterande frågor. Nämnden vill understryka vikten av tydlighet i uppföljningen där utgångspunkter för handlingsplaner, kriterier och process anges i förväg.

5. Hur bedömer er nämnd/bolag möjligheten att bidra i arbetet utifrån föreslagen plan?

Det ingår i nämndens grunduppdrag att främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse samt förebygga kränkningar och diskriminering. Nämnden har bred erfarenhet inom området vilket den kan bidra med.

Exempelvis kan nämnden bidra med sin erfarenhet gällande värdegrundsarbetet med fokus på islamofobi och antimuslimsk rasism där åtgärder, kommunikationsprocesser och utbildningsinsatser har tagits fram samt genomförts. Nämnden har även erfarenhet av att arbeta inkluderande tillsammans med Malmöbor via exempelvis elevråd och ungdomsråd.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef